

EXAMENSARBETE

Våren 2007

*Institutionen för Beteendevetenskap
Psykologi*

**Omfattning av
föräldraledighet
och jämställdhets-
uppfattningar
föräldrar emellan**

Författare

Susanne Callin

Handledare

Elia Psouni

Omfattning av föräldraledighet och jämställdhet föräldrar emellan

Susanne Callin

Syftet med denna kvantitativa studie var att undersöka om omfattningen av uttaget av föräldraledigheten samvarierar med graden av jämställdhet föräldrar emellan. En enkätstudie mätte föräldraledighetens omfattning, uppdelningen av barnomsorg och hushållsarbete, attityder till föräldraarbete samt äktenskapstillfredsställelse. Studien genomfördes på en förskola samt över Internet, med totalt 139 deltagare. Kön och inkomst påverkade hur mycket föräldraledighet som togs ut genom att en hög inkomst korrelerade med färre uttagna föräldraledighetsdagar samt att kvinnor tar ut ett större antal dagar jämfört med männen. Resultatet visade att det inte fanns något signifikant samband mellan omfattningen av föräldraledigheten och attityd till en jämställd fördelning av föräldraarbete eller den faktiska fördelningen av föräldraarbete och hushållssysslor. Inte heller var en hög nivå av jämställdhet vad gäller föräldraarbete och hushållssysslor sammankopplad till en hög grad av äktenskapstillfredsställelse. Dessa fynd om att omfattningen av föräldraledigheten inte samvarierar med uppfattningen om jämställdhet går emot den generella diskursen att det är attityder som styr fördelningen av föräldraledigheten. Ytterligare studier behövs för att få en bättre förståelse av ämnet.

Nyckelord: *föräldraledighet, jämställdhet, äktenskapstillfredsställelse*

Familjelivet och kvinnans roll på arbetsmarknaden och i hemmet har genomgått en stor förändring under andra halvan av 1900-talet fram till idag. En av de största skillnaderna från förr är att uppdelningen i hemmet har förändrats, där männen spenderar mer tid på hushållssysslor medan kvinnorna ägnar allt mindre tid åt hem och barnomsorg (Barnett & Hyde, 2001). De traditionella könsrollerna har fragmenterats där kvinnor idag inte endast yrkesarbetar utan även återgår till sitt arbete allt tidigare i barnets liv (Hoffman, 1989). Att mamman numera oftast yrkesarbetar öppnar upp möjligheter för pappan och påverkar positivt tiden han är involverad med sitt barn (National Institute of Child Health & Human Development, 2000). Det har även skett en ökning i männens eget intresse för att spendera mer tid med sina barn (Beitell & Parke, 1998). Dock är förändringen inte särskilt stor, utan det har endast skett en liten ökning i tiden männen spenderar på barnomsorg och hushållssysslor (Barnett & Hyde, 2001; Duvander, Ferrarini & Thalberg, 2005; Hoffman, 1989).

Trots att tiden kvinnorna spenderar på hushållsarbete har minskat med 15 % under 1990-talet ägnar de fortfarande 50 % mer tid åt hushållsarbete än männen (SCB, 2003), vilket betyder att kvinnor fortfarande ansvarar för en större del av hus- och föräldrarelaterat arbete jämfört med män. Fastän ökningen i jämställdheten har varit mindre än förväntat har det dock skett en attitydförändring i samhället där man aktivt jobbar för att få fler män att ansvara för barnomsorg. Sådana sociala attityder påverkar hur involverade

pappor är med sina barn eftersom de påverkar pappans tankar om sig själv som far. Bonney, Kelley och Levant (1999) har visat att pappor som värderar föräldrarollen högt spenderar mer tid med sina barn och nedvärderar biologiska skillnader mellan könen, medan pappor med en traditionell syn på samhället och familjelivet är mindre involverade i barnets omsorg. Det har samtidigt visat sig att mammans uppfattning om pappan som individ och som förälder påverkar hur mycket ansvar hon är villig att ge honom (Barnett & Hyde, 2001; Beittel & Parke, 1998; Bonney & Kelley & Levant, 1999; Hoffman, 1989; National Institute of Child Health & Human Development, 2000). Detta kan delvis förklaras av en undersökning gjord av National Institution of Child Health and Human Development (2000) som visat att man generellt anser att faderskapet mer beror på kontextuella faktorer medan moderskapet ses som mer naturligt och självklart. Andra studier visar att **det inte är hur mycket pappan faktiskt deltar i barnomsorgen som påverkar hur nöjd kvinnan är med jämlikheten, utan hur nöjd hon är med hur mycket han deltar** (Riksförsäkringsverket, 2004b). Det viktigaste är den subjektiva inställningen och attityden till arbetsfördelningen och inte hur situationen faktiskt ser ut.

Det är logiskt att anta att inte alla kvinnor och män vill ha en jämn arbetsfördelning, utan kanske trivs bättre med de traditionella könsrollerna där kvinnan tar hand om barn och hushåll medan mannen sköter familjens inkomst. Däremot har forskning visat att en hög grad av ojämlikhet är associerad med en högre nivå av missnöje hos partners. Barnett och Hyde (2001) fångar detta fenomen i en studie där kvinnans personliga och äktenskapliga missnöje ökar med en ojämlik uppdelning av hushållsarbete och tidsuppdelning. En möjlig förklaring till detta och andra liknande resultat är att missnöjet ökar och kvalitén på förhållandet minskar när mannen och kvinnan inte lever jämställda; de delar då inte samma erfarenheter eller omgivning vilket leder till att kommunikationen mellan parterna minskar. En vidare konsekvens av missnöjet är att pappor är mindre deltagande och minskar tiden, ansvaret och omsorgen de visar sina barn jämfört med pappor i ett förhållande som kännetecknas av nöjdhet (National Institute of Child Health & Human Development, 2000). En möjlig förklaring till detta ges av Psouni, Johansson och Wellf-Nantas (2005), där en starkare negativ koppling visas för pappor än för mammor gällande omvårdnaden av samt agerandet med sitt barn och attityden till den äktenskapliga relationen. Detta tyder på att mammor kan ha det lättare att sära på känslor för äktenskapet och känslor för barnet, medan papporna lättare blandar ihop de två. Det har även visats att kvalitén på relationen minskar och konflikter uppstår när ena partnern anser att dennes tidsuppdelning och ansvar för familjen är mycket högre än den andre partners insats (Clark, Hydell, Essex & Klein, 2001). Missnöjets påverkan gäller särskilt för kvinnan och hennes perception av ojämlikhet i förhållandet associeras med en nedgång i förhållandets kvalité. Tillfredsställelsen ökar däremot om pappan har en ökad roll i hushållet och är mer involverad i barnomsorgen, vilket minskar mammans börda och därmed ökar partnerns nöjdhet i relationen (Bonney, Kelley, & Levant, Ronald, 1999; Hoffman, 1989). Med detta i åtanke syftar denna undersökning att se om omfattningen av föräldraledigheten samt fördelningen av ansvaret för hus och barn samvarierar med hur jämställt föräldrars förhållande är och om dessa faktorer är relaterade till tillfredsställelsen i relationen.

Den svenska föräldraförsäkringen

Sverige var det första landet i världen som införde betald föräldraledighet för både mammor och pappor (Duvander, Ferrarini & Thalberg, 2005). Dagens föräldraförsäkring kan tas ut av båda föräldrarna och fördelas fritt förutom två öronmärkta perioder som varje förälder har reserverade

(http://www.forsakringskassan.se/privatpers/foralder/barnet_fott/foraldrapenning/).

Däremot uttrycks det kritik om att det positiva med utformningen av den svenska föräldraförsäkringsmodellen även kan motgå sitt syfte och istället stärka och bibehålla traditionella könsrollerna (Duvander et al., 2005). Papporna använder sig ännu inte av ledigheten i tillfredställande nivå och kan inte jämföras med mammans uttag men det viktiga anses vara att de har möjligheten att göra det om de så önskar

(Riksförsäkringsverket 2004b). Det har sakta skett en ökning i antalet föräldradagar som pappor tar ut som år 2006 stod för en femtedel (20,6 %) av det totala uttaget av föräldrapenning (<http://www.forsakringskassan.se/omfk/analys/barnfamilj/foraldrap/>).

I ett försök att bättre förstå de faktorer som påverkar uppdelningen av föräldraledigheten föräldrarna emellan har ett antal empiriska studier genomförts och generellt sägs inkomsten vara den största bidragande orsaken till hur föräldraledighetsdagarna tas ut. Forskning visar att pappan tar ut mer föräldraledighet ju högre inkomst och högre utbildning han har (Riksförsäkringsverket, 2002). Pappans arbetsplats har en positiv koppling till utbildningsnivån där en högre position korrelerar med en högre inkomst och ett mer flexibelt arbete, vilket till en högre grad enklare möjliggör uttag av föräldraledighetsdagar (Bygren & Duvander, 2005). Även mammans utbildning och inkomst påverkar positivt fastän den inte är lika stark som för pappan (Sundström & Duvander 2000; Bygren & Duvander, 2005). Forskningen är dock inte enig, utan visar att trots att en överväldigande majoritet av studierna anger ekonomin som den största faktorn om hur föräldraledigheten delas upp, agerar man ändå inte efter detta (Edlund, Johansson, Linderoth & Ståhl, 2000; Riksförsäkringsverket, 2004a; Josefsson, 2007). Attityden stämmer inte överens med praktiken där andra faktorer som exempelvis inställning från försäkringskassan, media och arbetsplatsen även påverkar, där en tydligt positiv inställning leder till ett mer jämlikt uttag av föräldraledigheten. Riksförsäkringsverket (2004a) visar att det inte är den faktiska inkomsten som påverkar uttaget av föräldraledigheten, utan istället är det viktiga hur attityden till situationen ser ut. Däremot visades en hög utbildningsnivå hos föräldrarna vara associerad med en kortare föräldraledighet vilket motsäger tidigare nämnda resultat. En annan faktor som kan tänkas påverka uttaget är föräldrarnas ålder. Det har visats lite olika resultat där man både sett att uppdelningen är som mest jämlik när mamman och pappan är unga (National Institute of Child Health & Human Development, 2000), samt att barnet totalt sett är hemma en kortare tidsperiod när mamman är ung medan en ung pappa leder till en ökad sannolikhet att barnet är hemma en längre tid. Därför fokuserar denna undersökning på omfattningen av uttaget av föräldraledigheten föräldrarna emellan som ett uttryck av hur jämställt föräldrars förhållande är och hur uppdelningen ser ut när det gäller ansvar för hus och barnuppfostran.

Syfte och hypoteser

Undersökningens syfte är att studera om uttaget av föräldraledigheten samvarierar med graden av jämställdhet i en parrelation i termer av fördelningen av hushållsarbete och barnomvårdnad samt undersöka om det finns en koppling mellan graden av tillfredsställelse och nivån på jämställdheten.

Följande hypoteser har tagits fram:

- (1) Det finns ett samband mellan uppfattningen om jämställda föräldraroller och uttag av föräldraledighet.
- (2) Antalet uttagna föräldradagar av pappan korrelerar med hans deltagande i hushållsarbete och barnomvårdnad.
- (3) När tillfredsställelsen med relationen är hög uppfattas jämställdheten också som hög

Metod

Design

En mellangrupsdesign tillämpades i en enkätundersökning. Variablerna var kön, ålder, yrke, inkomst, utbildningsnivå, antal barn födda från år 2002, tillfredsställelse med parrelationen generellt sett, uttagna föräldradagar, jämlikhet i förhållandet i form av attityder och uppfattning om uppdelning av föräldra och hushållsarbete. Ytterligare faktorer som efterfrågades som kontrollvariabler var hushållstyp, årtal barnen föddes, samt vårdnadsform av barnen. Ett kriterium för deltagande var att föräldern var sammanboende och hade gemensam vårdnad om barnen. Endast personer som fått barn efter 2002 användes i studien eftersom reglerna för föräldraförsäkringen förändrades detta år, för att få så jämförbart resultat som möjligt.

Deltagare

Enkäten besvarades av totalt 139 personer varav 51 män (36.0 %) och 88 kvinnor (64.0 %) individuellt deltog i studien. Deltagarna bestod av frivilliga från en förskola i mellersta Sverige (22 män och 37 kvinnor) samt från internetsidorna www.familjeliv.se; www.minbebis.com; www.alltforforaldrar.com (29 män och 51 kvinnor). Åldern varierade från under 19 år till över 51 år, den vanligaste åldergruppen var mellan 31-35 år (31.7 %) med ett barn fött från år 2002 (73.4 %). Den vanligaste utbildningsformen var högskola eller universitetsutbildning (41.0 %) men inte långt efter var gymnasial utbildning över två år (38.8 %). Yrkesgrupperna eller sysselsättningen varierade från att vara offentligt anställda till att vara föräldralediga. Den vanligaste anställningsformen var privat anställning (45.3 %). Den mest frekventa inkomst kategorin var SEK 16,000 – 20,000 kr i månaden (26.6 %) där den näst vanligaste var 21,000 – 25,000 (21.6 %). Den deskriptiva statistiken återfinns i Tabell 1.

Instrument och mätningar

Enkäten i sin helhet kan ses i Bilaga 1. Enkäten bestod av 8 frågor om demografiska data (kön, ålder, hushållstyp, utbildning, yrke, inkomst, antal barn, vårdnadsform). Ålder och inkomst efterfrågades genom olika svarsalternativ med fem år eller fem tusen kronors skillnad i varje alternativ exempelvis 20-25 år. Dikotomiseringen skedde efter medianen i varje svarsalternativ vilken analyserna beräknades på. Ytterligare en fråga handlade om hur många föräldradagar man på ett ungefär tagit ut per barn (RFV, 2003)

Den egna inställningen till äktenskapstillfredsställelsen mättes genom 5 frågor från Psouni et al. (2005) på en skala från 1 (inte alls nöjd) till 5 (våldigt nöjd) om hur nöjd man är med sin relation. Exempel på frågorna är (jag är nöjd med...) ”Sättet som jag och min partner tillsammans, löser våra problem på” och ”Den förståelse som min partner visar mig”. Cronbachs alfa för dessa 5 frågor var 0.91.

Den egna uppfattningen om männens involvering i uppdelningen av hushållssysslor och föräldraarbete mättes genom två olika instrument. Den första metoden gällde uppdelning om föräldra och hushållssysslor och bestod av 23 frågor från Psouni med kolleger (2005) som mätte vem som utför mest i hushållet på en skala från 1 (mest av mamma) till 5 (mest av pappa). Frågorna hade bl.a. utformningen ”Tar hand om vårt/våra barn när de är sjuka” och ”Tillrättavisar vårt/våra barn”. Två frågor togs bort gällande vem som ”kramar barnen” och ”betalar räkningar” vilka byttes ut mot ”lagar mat” och ”installerar tekniska maskiner”. Det saknades vissa svar på frågorna: ”Lämnar vårt/våra barn på dagis/skola” (12.9 %), ”Går på föräldramöte” (12.2 %), ”Tvättar bilen” (4.3 %) samt ”Trädgårdsarbete” (8.6%). Cronbachs alfa för övriga frågor var 0.75 och utelämnning av de nämnda frågorna ovan som inte alla deltagare svarat på gav ingen signifikant effekt på Cronbachs alfa som var 0.71 på samtliga frågor.

Det andra instrumentet mätte attityden till jämställdhet genom föräldra och hushållsfrågor och bestod av 28 frågor från ”the Parental Role Scale” av Bonney och Kelley (1996). Back translation användes för att försäkra reliabiliteten i översättningsproceduren från engelska till svenska. Frågorna handlade om huruvida man samtycker eller misstycker till påståenden som ”Pappor bör ha det huvudsakliga ansvaret för att sätta gränser och disciplinera barnen” och ”Det är huvudsakligen mammans ansvar att toaletträna barnen” och skalans svarsalternativ gick från 1 (misstycker starkt) till 5 (samtycker starkt). Två frågor lades till originalenkäten: ”Mammor bör ta det största ansvaret för att sätta gränser och disciplinera barnen då hon står dom närmare” och ”Det är lika viktigt för en mamma att ha en lyckad karriär och en familj med nära band”. Cronbachs alfa för dessa 28 frågor var 0.78 vilket indikerar hög intern homogenitet. Alla 28 svar summerades till en jämställdhetsskala där höga poäng motsvarade med attityden att pappan bör vara mycket involverad i föräldraarbetet.

Procedur

Deltagarna kontaktades antingen i samband med barnhämtning/lämning på förskolan eller per närvaro på de aktuella internetsidorna. Föräldrarna på förskolan fick en kort introduktion till enkäten där det klargjordes att deltagare till en c-uppsats i psykologi gällande föräldraledighet eftersöktes. Vid ett positivt besked delades enkäten ut där en mer genomförlig beskrivning om studien stod skriven inkluderat bakgrunden till studien, att det var frivilligt att medverka, att deras anonymitet garanteras samt att de närsomhelst kunde bestämma sig för att avbryta sin medverkan. Deltagarna från internet kontaktades först per mail där korta instruktioner gavs om studien och där deras medverkan efterfrågades. Vid positivt besked skickades enkäten ut i samma utformning som på förskolan. Tidsramen angavs till inom en vecka och därefter gavs en påminnelse om att återlämna enkäten.

Av de utdelade enkäterna på förskolan var det 23 (28 %) som inte kom tillbaka ifyllda. På internetsidorna skickades totalt ut 154 (77 män och 77 kvinnor) förfrågningar ut för att undersöka om intresse fanns för att medverka i undersökningen. 3 personer uppfyllde inte kriterierna för deltagandet och exkluderades från studien.

Resultat

Den deskriptiva statistiken (Tabell 1) visade att kvinnorna var signifikant yngre än männen samt att männen hade en signifikant högre inkomst än kvinnorna. Angående hur många föräldraledighetsdagar föräldrarna tagit ut hade männen tagit ut ett signifikant mindre antal dagar än kvinnorna. En utvärdering av föräldrarnas attityd till föräldrarollen visade att männens attityd var marginellt högre och därmed mer positiv till att delta i föräldra och hushållsarbetet och hade en större spridning än kvinnornas. Det fanns dock ingen signifikant skillnad i attityd mellan könen. Gällande männens involvering i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbete fanns det en signifikant skillnad där männen rapporterade ett högre deltagande i arbetet än kvinnorna gjorde för sina män. Vad gäller äktenskapstillfredsställelse visade det sig att båda könen kände en hög grad av tillfredsställelse.

Tabell 1: Oberoende t-test, medelvärden och standardavvikelser för studiens variabler

Variabel	Män (N=50)		Kvinnor (N=89)			
	t-test	p-värde	M	SD	M	SD
1. Ålder	2.48	.02	35.28	7.02	32.23	6.96
2. Utbildning	-.22	.83	12.32	1.78	12.38	1.53
3. Inkomst	4.55	.00	26200.00	9905.68	18719.10	8960.76
4. Uttagna föräldradagar	-6.43	.00	68.78	20.37	88.74	11.01
5. Attityd	.44	.66	1.86	.46	1.82	.31
6. Uppdelning ¹	3.91	.00	2.95	.35	2.68	.35
7. Tillfredsställelse	1.19	.24	4.43	.66	4.28	.72

¹ Män N= 41, Kvinnor N=73

En korrelationsanalys på de oberoende variablerna genomfördes för att utesluta kolinearitetsproblem inför regressionsanalyserna (Tabell 2). Det visade sig att inkomst var signifikant korrelerat med ålder och utbildning. Det fanns även en låg men signifikant negativ korrelation mellan inkomst och uttagna föräldradagar, vilken kan vara en effekt av kön. I enlighet med studiens hypotes var äktenskapstillfredsställelse positivt korrelerat till nivån av männens involvering i uppdelningen av föräldra och hushållsarbetet. Dock påvisades ingen korrelation mellan föräldraattityden till ett jämställt föräldraskap och äktenskapstillfredsställelse.

Tabell 2: Medelvärden, standardavvikelser och korrelationer variablerna emellan (alla deltagare N = 139)

Variabler	M	SD	1	2	3	4	5	6	7
1. Ålder	33.32	7.11	-						
2. Utbildning	12.36	1.62	.04	-					
3. Inkomst t SEK	21,41	9,95	.46**	.31**	-				
4. Uttagna dagar	81.56	17.80	-.15	.08	-.21*	-			
5. Tillfredsställelse ¹	21.69	3.50	-.11	-.10	-.06	-.05	-		
6. Uppdelning ²	2.78	.37	.09	.12	.17	.11	.19*	-	
7. Föräldraattityd ³	1.84	.70	-.13	-.05	-.02	-.10	-.08	-.13	-

*p<.05, **p<.01

¹ Äktenskapstillfredsställelse: minimum= 1 (inte alls nöjd), maximum= 5 (väldigt nöjd)² Uppdelning av föräldra och hushållssysslor: minimum= 1 (mest av mamma) och maximum= 5 (mest av pappa)³ Föräldraattityd: minimum= 1 (misstycker starkt) och maximum= 5 (samtycker starkt)

Studiens huvudhypotes handlade om huruvida attityden för jämställt föräldraskap genom föräldrafrågor hör samman med omfattningen av uttag av föräldraledighet. En ANOVA med kön som oberoende variabel och inkomst, männens deltagande i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbete, föräldraattityden till ett jämställt föräldraskap samt äktenskapstillfredsställelse som kovariater visade en stark huvudeffekt av kön på antalet uttagna föräldradagar ($F_{(1, 108)}=33.19, p<.01$), med inga andra signifikanta effekter. Eftersom analysen tyder på att kön är den avgörande faktorn för omfattning av uttagen föräldraledighet utfördes en regressionsanalys för män och kvinnor separat, med attityd till jämställt föräldraskap, inkomst från yrkesarbete, männens involvering i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbete samt äktenskapstillfredsställelse som potentiella prediktorer. Ingen av dessa faktorer predicerade antalet uttagna föräldradagar, för varken män eller kvinnor.

För att undersöka hypotesen om att ju fler föräldradagar pappan tar ut desto mer involverad är pappan i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbetet gjordes först en regressionsanalys med uppdelning i föräldra- och hushållsarbete som beroende variabel och uttagna föräldraledighetsdagar, kön, inkomst och äktenskapstillfredsställelse som oberoende variabler. Det visade sig att endast kön var en signifikant prediktor för hur föräldra- och hushållsarbete delades upp föräldrarna emellan (standardiserad beta=-.35, $p<.01$) i en modell som fångade upp cirka 12 % av variansen i grad av jämställdhet i fördelningen ($F_{(1, 112)}=15.27, p<.01$). En regressionsanalys uppdelat på kön visade att antalet uttagna dagar inte var en signifikant prediktor för engagemanget i föräldra- och hushållsarbete för männen eller för kvinnorna. Däremot visade det sig att föräldraattityden till jämställdhet i föräldrafrågor och äktenskapstillfredsställelse var signifikanta prediktorer av uppdelning av föräldra- och hushållsarbete för kvinnorna (modell adjusted $R^2 = .20, F_{(2, 72)} = 8.13, p<.0001$, se Tabell 3).

Tabell 3: Uppdelning av föräldra- och hushållsarbete för kvinnor

	R ²	Standardiserad Beta	p
Attityd till jämställt föräldraskap	.13	-.31	.005
Äktenskapstillfredsställelse	.8	.28	.01

För att vidare testa om ett mer omfattande uttag av föräldraledighet håller samman med en förstärkning i föräldraattityden till ett jämställt föräldraskap utfördes ytterligare en regressionsanalys. Nu undersöktes uttagna föräldraledighetsdagar, kön, inkomst och äktenskapstillfredsställelse för att se om de predicerade graden av jämställd attityd av föräldraarbete, men ingen prediktor var signifikant. En likadan regressionsanalys uppdelad på kön visade inte heller någon signifikans för prediktorerna för attityd till föräldraarbetet och jämställdhet.

Diskussion

Studiens huvudsyfte var att undersöka om omfattningen av uttag av föräldraledigheten samvarierar med graden av jämställdhet i en relation i termer av uppdelning och attityd till föräldra och hushållsarbete, samt att undersöka om uppfattningen om jämställda föräldraroller och uttagen föräldraledighet är relaterad till nivån av upplevd tillfredsställelse i relationen. Den första hypotesen var att en högre nivå av jämställdhet i människors attityder samt männens del i uppdelningen av föräldra och hushållsarbetet skulle känneteckna uttaget av föräldraledigheten. Studien visade inget signifikant resultat för att uppdelningen genom pappans deltagande i föräldra och husarbetet samt att attityder till föräldraarbetet har en påverkan för uttaget av föräldraledigheten könen emellan. Den andra hypotesen löd att ju fler föräldradagar pappan tar ut, desto mer involverad är pappan i föräldra och hushållsarbetet. Men det fanns inget stöd för att antalet uttagna dagar skulle samvariera med attityden till ett jämställt föräldraskap i föräldrafrågor, männens involvering i föräldra- och hushållsarbetets uppdelning eller äktenskapstillfredsställelse. Den sista hypotesen var att äktenskapstillfredsställelsen i relationen är positivt korrelerad till starka attityder i föräldrafrågorna gällande jämställdheten. Inte heller denna hypotes bekräftades av studiens fynd. Det visade sig däremot att kön förklarar en hel del varians vad gäller såväl omfattning av uttagna föräldradagar som involveringen av männen i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbetet. Det visade sig dessutom att omfattningen av uttagna föräldradagar är relaterad till föräldrarnas inkomst.

I enighet med tidigare forskning (se t.ex. Duvander, Ferrarini & Thalberg, 2005; Edlund, Johansson, Linderoth & Ståhl, 2000; Riksförsäkringsverket 2004b) hade variabeln kön en effekt på antalet uttagna föräldraledighetsdagar. Mamman är vanligtvis den förälder som mestadels är hemma med barnen och även den som tar ut den absoluta majoriteten av föräldraledigheten. I studien visas det dock inte att kvinnorna tagit ut mycket mer föräldraledighet än männen, vilket går emot den allmänna bilden av att pappan tar ut ett mycket mindre antal dagar än mamman. Pappan hade i snitt tagit ut 81.56 dagar av föräldraledigheten och mamman 88.74 dagar, men dessa siffror är missvisande då det högsta svarsalternativet för uttagna föräldradagar var ”91 dagar eller mer” och det inte finns någon exakt statistik på hur många dagar som tagits ut. Det finns inte heller något

mått på hur många dagar respektive förälder kommer att ha tagit ut i slutändan när föräldraledighets period är över. Studiens deltagare hade barn födda någon gång efter 2002 och eftersom man kan ta ut föräldrapenning tills barnen fyller 8 år kan man inte säga hur den slutgiltiga omfattningen av uttagen föräldraledighet mellan föräldrarna kommer att se ut. Mamman stannar ofta hemma under den första perioden av barnets liv och det är möjligt att pappan tar ut mer föräldraledighetsdagar senare under barnets liv, vilket kan påverka bilden innan hela föräldraledigheten tagits ut. Resultaten gällande antalet uttagna dagar för föräldrarna bör därmed betraktas med försiktighet.

Men all reservation huruvida variabeln ”antal uttagna dagar” verkligen reflekterar hela bilden hur föräldraledigheten fördelas föräldrarna emellan visade sig i denna studie att jämställdhet i förhållandet inte påverkar hur föräldrarna använder sin föräldraledighet. Detta resultat motsäger den allmänna uppfattningen där man i det svenska samhället strävar efter jämlikhet både i hemmet och på arbetsplatsen. Här spelar det inte någon roll hur jämlikt man har det i övrigt när det gäller hur man tar ut föräldraledigheten. Andra möjliga faktorer som kan ha en påverkan är stereotypiska könsroller där mamman traditionellt sett anses vilja stanna hemma med sina barn, där mannens position på arbetsmarknaden anses vara starkare och viktigare än kvinnans, där barn anses ha ett större behov av mamman, särskilt i den första perioden av livet. Dessa faktorer kan vara avgörande i det ursprungliga beslutet hur föräldraledighet fördelas, och det kan vara att det sedan rullar på där kvinnan stannar hemma på grund av att familjen vant sig vid den uppdelningen.

I övrigt stödjdes tidigare forskning (se t.ex. Sundström & Duvander 2000) om en koppling mellan inkomst och antalet uttagna dagar där en negativ korrelation mellan inkomst och uttagna dagar, samt inkomst visade sig vara en signifikant prediktor där ju högre inkomst man har desto mindre föräldraledighetsdagar tar man ut. En möjlig anledning till detta kan bero på att familjen förlorar mer pengar om den föräldern med högst inkomst stannar hemma och därför låter den andra föräldern stanna hemma och därmed försöker minimera inkomstförlusten. Detta fenomen med att inkomst påverkar antalet uttagna dagar kan associeras till resultatet om att variabeln kön har en ännu större påverkan i frågan. Anledningen kan vara att det oftast är pappan är den förälder som tjänar mest (se t.ex. Edlund, Johansson, Linderoth & Ståhl, 2000) vilket leder till och gör det svårare för honom att stanna hemma om familjen blir lidande av inkomstbortfallet. Även den omvända situationen är möjlig där pappan på grund av stereotyp(isk)a värderingar eller liknande anser att det är mamman som bör vara hemma, eftersom han generellt sett är den som har högst inkomst i familjen ger detta en effekt på könsvariabeln. Det är också möjligt att könen har olika inställningar till att vara ledig från arbetet där kvinnan mer ser det som hennes ansvar att vara hemma med barnen och att hon därför lättare släpper ifrån sig sitt arbete, om än temporärt, samt planer på en karriär medan pappan fortsätter jobba mer eller mindre som vanligt. Edlund, Johansson, Linderoth och Ståhl (2000) visar att arbetsplatsen i sig kan vara ett tänkbart problem, där det kan tänkas vara mer kontroversiellt att en pappa är föräldraledig, särskilt en längre period, medan det är mer accepterat att en mamma är föräldraledig eller till och med slutar jobba helt. Oavsett vilken faktor som kan tänkas ligga bakom finns det en koppling mellan kön och inkomst och antalet uttagna dagar som påverkar varandra.

Det uppvisades en signifikant positiv korrelation mellan äktenskapstillfredsställelse och hur man gör med uppdelningen av föräldraledigheten kan bero på att Sverige har en såpass utpräglad jämlik policy (Sverige anses vara bäst i världen på jämställdhet enligt World Economic forum report från 2006, mannens deltagande i uppdelningen av föräldra- och hushållsarbete, vilket stämmer överens med tidigare forskning (Barnett och Hyde 2001; Bonney, Kelley, & Levant, Ronald, 1999; Clark, Hydel, Essex & Klein, 2001; Hoffman, 1989) och visar att äktenskapstillfredsställelsen ökar när männen deltar mer och spenderar tid på barn och hushåll. Det påvisades dock inget signifikant samband av attityder till ett jämställt föräldraarbete och äktenskapstillfredsställelse. Man kan dra slutsatsen att det inte spelar någon roll vilka föräldraattityder deltagarna hade utan det viktiga var hur de faktiskt agerade och delade upp hushållsarbetet. Attityder till föräldraarbetet hade inte heller något signifikant samband med uttagna föräldraledighetsdagar, kön eller inkomst.

Både mammorna och papporna uttryckte liknande åsikter och var mycket för jämställdhet i attityder till föräldraarbete, detta speglades delvis i hur de gör när det gäller uppdelningen av föräldra och hushållsarbete med en hög nivå av pappans deltagande. Att attityder till en jämställd fördelning av föräldraskapet inte uppvisar någon signifikans för <http://www.weforum.org/pdf/gendergap/report2006.pdf> att det inte finns utrymme att formulera och/eller uttrycka avvikande attityder, vilket gör att man inte får mycket varians i denna variabel. Det är alltså möjligt att deltagarna har förbättrat sina svar för att bättre stämma överens med hur man tror att den generella attityden ser ut. Ett av problemen med denna studie är social önskvärdhet och svarsbias, man kan endast grunda analysen på vad deltagarna säger att de gör och tycker och inte på vad de faktiskt gör i verkliga livet eller anser är rätt. Resultatet blev alltså att endast kön påverkar hur föräldraarbetet delas upp föräldrarna emellan mellan, deras attityder i frågan inte spelar in. Intressant är dock att attityd till jämställdhet och äktenskapstillfredsställelse predicerade uppdelningen av föräldra och hushållsarbete för kvinnorna men inte för männen. Detta stöds av tidigare forskning av exempelvis Barnett och Hyde (2001) som fann att särskilt kvinnans missnöje ökar av en ojämlig uppdelning av hushållsarbete och tidsuppdelning i hemmet. Eftersom kvinnan fortfarande är den förälder som till majoriteten tar hand om barn och hushåll är det rimligt att det är hon och inte mannen som mest påverkas av en jämlik attityd där båda parter hjälps till med barn och hushåll eftersom detta till största del påverkar hennes situation och uppgifter i hemmet, samt att detta är kopplat till hennes upplevda äktenskapstillfredsställelse.

Sammanfattningsvis kunde ingen av hypoteserna i denna studie bekräftas. Det visades inget samband mellan attityder kring jämställda föräldraroller och uttag av föräldraledighet för varken män eller kvinnor. Inte heller var omfattningen av föräldraledigheten för män positivt kopplad till ett högre deltagande i föräldra- och hushållsarbetet i hemmet. En hög nivå av attityd till jämställdhet i föräldraarbetet visade sig inte heller vara sammankopplad till en hög grad av äktenskapstillfredsställelse. Dock hade inkomst en signifikant påverkan på antalet uttagna dagar. Studiens enda andra signifikanta variabel angående uppfattningen om jämställdhet och föräldraledighet var

kön, vilken predicerade både männens deltagande i föräldra- och hushållsarbetet och antalet uttagna föräldradagar. Dessa resultat motgår den generella diskursen, vilket nödvändiggör en noggrann diskussion av olika möjliga begränsningar i designen och genomförandet.

En möjlig begränsning är det låga antalet ifyllda enkäter, det gäller särskilt antalet män. Att en stor del av enkäten utfördes på nätet kan också orsaka funderingar, till exempel om en individs relation till en undersökning är densamma när de kontaktas / skickar enkäten via Internet. Dessutom kan den Internetrekryterade gruppen vara icke-representativ: För det första når man endast en särskild grupp människor som använder sig av dator och nätuppkoppling och för det andra valdes dessa personer ut från barn-relaterade hemsidor. Dessa personer kan rimligtvis anses ha ett eget intresse i barnfrågor vilket möjligtvis är högre än hos personer som inte registrerade på dessa sidor. Populationen kan därmed vara homogen och inte tillräckligt representabel.

Det uppstod komplikationer gällande utformningen av vissa frågor i enkäten. De demografiska variablerna ålder, utbildning och inkomst efterfrågades där respondenten kryssade i en rad med ett kategoriskt svarsalternativ där man exempelvis kryssade i raden för 6000-1000 kr om ens inkomst passar in mellan dessa tal. Dessa variabler gjordes sedan om till medianen av varje svarsalternativ för att få en bättre analys. Detta gör att svaren på dessa frågor är ihopklumpade och inte lika exakta eller varierade som de skulle ha kunnat vara. Det kunde även ha varit användbart att veta barnens exakta ålder och inte endast att de är födda någon gång från 2002, samt att få informationen om hur många föräldraledighetsdagar varje förälder tagit ut istället för de olika svarsalternativen som endast gick upp till "91 dagar eller mer". Även Bonney och Kelleys (1996) test om attityder till uppdelning av barnomsorgen kräver en reflektiv tanke, fastän reliabilitetsanalysen inte uppvisade några problem. Det uppstod även frågor om huruvida alla frågor i detta test innehar betydelse för resultatet. Det gällde särskilt frågorna om pappans närvaro vid prenatala kontroller och vid förlossningen, där det kan finnas skillnader i betydelse i Sverige jämfört med testets ursprungsland USA som har en mycket långsammare utveckling än Sverige när det gäller jämställdhet.

Om studien skulle göras om skulle den förslagsvis göras den över internet för att utöka populationen. Viktigt är det att påpeka att man bör avstå från att använda förutbestämda svarskategorier utan deltagarna bör själva fylla i de rätta siffrorna eller svaren. Dessutom bör man problematisera innehållet i tester som avser att mäta jämställdhet och försöka att hitta sådana som verkligen fångar aspekter av attityder och praxis som har en relation, i det svenska förhållandet, till hur föräldraledigheten tas ut av män och kvinnor. Sist men inte minst bör framtida studier samla data från båda föräldrar samtidigt, eftersom partners påverkar varandras möjlighet till föräldraledighet.

Referenser

- Barnett, Rosalind Chait & Hyde, Janet Shibley. (2001). Women, men, work and family, *American Psychologist*, Vol 56(10), pp. 781-796
- Beitell, Ashley H & Parke, Ross D. (1998). Paternal involvement in infancy: the role of maternal and paternal attitudes, *Journal of family psychology*, Vol. 12, No. 2, p 268-288
- Bonney, J. F., & Kelley, M. (1996). Development of a measure assessing maternal and paternal beliefs regarding the parental role: The Beliefs Concerning the Parental role scale. Unpublished manuscript, Old Dominion University, Norfolk, VA
- Bonney, Jennifer F & Kelley Michelle L & Levant, Ronald F. (1999). A Model of Fathers' Behavioral Involvement in Child Care in Dual-Earner Families, *Journal of family psychology*, Vol. 13, No. 3, p 401-415
- Bygren, Magnus & Duvander, Ann-Zofie. (2005). Vem tar hand om barnen? – En studie av sambandet mellan föräldrars arbetsplatsituation och pappors användning av föräldraledighet, *Working Papers in Social Insurance* 2005:2
- Clark, Roseanne & Hydell, Janet Shibley & Essex, Marilyn J & Klein, Marjorie H (2001). Maternity Leave, Women's Employment, and Marital Incompatibility, *Journal of family psychology*, Vol. 15, No. 3, p 476-491
- Duvander, Ann-Zofie & Sundström, Marianne. (2000). Family division of labour and the sharing of parental leave among new parents in Sweden, *Swedish institute for social research*
- Duvander, Ann-Zofie & Ferrarini, Tommy & Thalberg, Sara. (2005). Swedish parental leave and gender equality: achievements and reform challenges in a European perspective, *Arbetsrapport/Institutet för framtidsstudier*, 2005:11
- Edlund, Tommy & Johansson, Gunnar & Linderöth, Kerstin & Ståhl, Per-Olof. (2000). Båda blir bäst – Attityden till delad föräldraledighet, *RFV Redovisar* 2000:1, Riksförsäkringsverket, Stockholm
- Hoffman, Lois Wladis. (1989). Effects of Maternal Employment in the Two-Parent Family, *American Psychologist*, Vol. 44, No. 2, p 283-292
- Josefsson, Jonna (2007). Uppdelning av föräldraledighet – Nöjda och missnöjda föräldrar, *Working Papers in Social Insurance* 2007:2
- National Inst of Child Health & Human Development, Early Child Care Research Network. (2000). Factors associated with fathers' caregiving activities and sensitivity with young children, *Journal of family psychology*, Vol. 14, No. 2, p 200-219
- Psouni, E., Johannesson, E. & Welff-Nantas, C. (2005). Inter-parent versus inter-domain spill over effects on parental satisfaction. Föredrag (V2-E3-PA206) vid Kongressen "XIIth European Conference on Developmental Psychology", Teneriffa, augusti 24-28, 2005.

RFV (2002). Spelade pappamånaden någon roll? - Pappornas uttag av föräldrapenning, *RFV Analyserar* 2002:14. Riksförsäkringsverket, Stockholm

RFV (2004a). Flexibel föräldrapenning - Hur mammor och pappor använder föräldrapenningen och hur länge de är föräldralediga, *RFV Analyserar* 2004:14, Riksförsäkringsverket, Stockholm

RFV (2004b). Leder delad föräldrapenning till fler barn? – En studie om hur pappor och mammors föräldrapenninguttag påverkar benägenheten att skaffa ytterligare barn, *RFV Analyserar* 2004:15, Riksförsäkringsverket, Stockholm

SCB (2003). Tid för vardagsliv. Kvinnors och mäns tidsanvändning 1990/91 och 2000/01. *Levnadsförhållanden rapport 99*. Statistiska Centralbyrån, Örebro

Internet källor:

http://www.alltforforaldrar.com	2007-04-24
http://www.familjeliv.se	2007-04-24
http://www.forsakringskassan.se/omfk/analys/barnfamilj/foraldrap/	2007-04-24
http://www.forsakringskassan.se/privatpers/foralder/barnet_fott/foraldrapenning/	2007-04-24
http://www.minbebis.com	2007-04-24

Bilaga 1

Hej

2007-04-01

Jag heter Susanne Callin och läser psykologi på c-nivå på Högskolan i Kristianstad. Jag ska skriva en c-uppsats om faktorer som påverkar hur en familj delar upp sin föräldraledighet. Undersökningen ska baseras på en enkätundersökning där ca 200 personer kommer ingå, varav hälften kvinnor och hälften män. Din medverkan är helt frivillig och du kan ångra dig närsomhelst. Du kommer självklart vara anonym. Om du har frågor tveka inte att kontakta mig per mail på susanne.callin@telia.com eller per telefon på 070 552 34 35. Om du är intresserad och önskar få se det slutgiltiga resultatet i uppsatsen meddela detta i dokumentet så mailar jag när den är färdigställd under sommaren.

Fyll gärna i och återlämna enkäten så snart som möjligt. Ju fortare desto bättre, men helst inom en vecka då det är lite bråttom.

Tack för din medverkan

Susanne Callin

Bakgrundsinformation

1.

Ange ett kryss på den rad som passar in på dig vid varje fråga

1.1 Kön	Kvinna	_____
	Man	_____
1.2 Ålder	under 19	_____
	20 – 25	_____
	26 - 30	_____
	31 – 35	_____
	36 – 40	_____
	41 – 45	_____
	46 – 50	_____
	51 eller över	_____
1.3 Hushållstyp	Ensamstående	_____
	Sammanboende	_____
1.4 Utbildning	Förgymnasial	_____

	Kort gymnasial 0-2 år _____
	Gymnasial över 2 år _____
	Högskola/Universitet _____
1.5 Sysselsättning/Yrke	Offentlig anställning _____
	Privat anställning _____
	Egen företagare _____
	Studerande _____
	Arbetslös _____
	Annat alternativ _____
1.6 Inkomst i kr	0 – 5, 000 _____
	6, 000 – 11, 000 _____
	12, 000 – 17, 000 _____
	18,000 – 21, 000 _____
	22, 000 – 26, 000 _____
	27, 000 – 31, 000 _____
	32, 000 – 36, 000 _____
	36, 000 – 40, 000 _____
	41,000 eller mer _____
1.7 Antal barn födda efter år 2002	Inga barn _____
	1 barn _____
	2 barn _____
	3 barn eller fler _____
1.8 Vårdnadsform av barn	Ensam vårdnad _____
	Gemensam vårdnad _____

Egen inställning till föräldraledighet med föräldrapenning

2.

Ange på varje rad den siffra enligt skalan du tycker passar bäst på din uppfattning om

Mycket viktigt		Inte viktigt alls	Ingen uppfattning
-----1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8			

2.1 Hur viktigt tycker du som förälder att det är att även den andra föräldern är hemma med barnet med föräldrapenning? _____

2.2 Hur viktigt tycker du generellt sett att det är att pappor tar ut föräldrapenning?

3. Vad tror du rent allmänt sett mest påverkar hur människor tar ut föräldrapenning

Ange ett kryss på den rad med det alternativ du anser har störst påverkan

- 3.1 Förhållanden på mammans arbetsplats _____
3.2 Förhållanden på pappans arbetsplats _____
3.3 Arbetsgivarens inställning (policy) _____
3.4 Familjens ekonomi _____
3.5 Annan orsak, ange vad _____

4. Ange vilken/vilka av följande alternativ som har påverkat din inställning till delad föräldraledighet med föräldrapenning?

Ange på varje rad den siffra enligt skalan du tycker passar bäst in på din upplevelse

		Ingen påverkan	Ingen uppfattning
Stor påverkan			
-----1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8			
4.1 Bekanta			
4.2 Broschyrer			
4.3 Media			
4.4 Internet			
4.5 Barnmorska			
4.6 Försäkringskassan			

5. Ungefär hur många föräldrapenningdagar har du tagit ut per barn?

Ange ett kryss på raden som stämmer överens med din situation

- 0 dagar _____
1 – 10 _____
11 – 30 _____
31 – 60 _____
61 – 70 _____
71 – 90 _____
91 – eller fler _____

Egen inställning till parrelationen/äktenskapet

6.

Uppskatta hur nöjd Du är med följande enligt skalan, genom att ange en siffra på raden efter varje påstående.

Inte alls nöjd = 1 2 3 4 5 = väldigt nöjd

6.1 Sättet som jag och min partner, tillsammans, löser våra problem på. _____

6.2 Min sambo/make/maka som partner. _____

6.3 Den kärlek som jag upplever i mitt äktenskap/förhållande. _____

6.4 Den förståelse som min partner visar mig. _____

6.5 Mitt förhållande/äktenskap. _____

Egen inställning till uppdelning av hushållssysslor och vård av barn

7.

Uppskatta vem som utför vad, genom att använda följande skattningsskala (där 3= utförs lika mycket av mamma och pappa). Svara med en siffra på raden efter varje påstående.

Mest av mamma 1 2 3 4 5 Mest av pappa

7.1 Följer med vårt/våra barn till doktorn. _____

7.2 Tar hand om vårt/våra barn när de är sjuka. _____

7.3 Övervakar/sköter vårt/våra barns personliga hygien. _____

7.4 Städar upp på vårt/våra barns rum. _____

7.5 Läger vårt/våra barn för natten. _____

7.6 Lämnar vårt/våra barn på dagis/skola. _____

7.7 Går på föräldramöte på dagis/skola. _____

7.8 Köper kläder till vårt/våra barn. _____

- 7.9 Tar med vårt/våra barn på fritidsaktiviteter. _____
- 7.10 Leker med vårt/våra barn. _____
- 7.11 Läser för/med vårt/våra barn. _____
- 7.12 Planerar familjeorienterade aktiviteter. _____
- 7.13 Tillrättavisar vårt/våra barn. _____
- 7.14 Tröstar vårt/våra barn. _____
- 7.15 Handlar mat _____
- 7.16 Städar huset _____
- 7.17 Tvättar kläder _____
- 7.18 Lagar mat _____
- 7.19 Tvättar bilen _____
- 7.20 Diskar och städar upp efter maten _____
- 7.21 Allmänna reparationer i huset _____
- 7.22 Trädgårdsarbete _____
- 7.23 Installerar tekniska maskiner _____

8.

Ange en siffra enligt skalan på varje rad som du tycker passar bäst på din uppfattning om varje påstående

5 = Samtycker starkt

4= Samtycker lite

3= Varken samtycker eller misstycker

2= Misstycker lite

1= Misstycker starkt

- 8.1 Pappor bör följa sin karriär även om det minskar tiden de kan spendera med sin familj. _____
- 8.2 Ansvaret för disciplineringen av barnet/barnen bör delas jämnt mellan mamman och pappan. _____
- 8.3 Det är viktigare för mamman än för pappan att stanna hemma med ett sjukt barn. _____
- 8.4 När kvinnor är anställda utanför hemmet bör männen dela barnomvårdnaden med att exempelvis bada, mata och klä på barnet. _____
- 8.5 Mammor och pappor bör jämnt dela ansvaret för toalett träning. _____
- 8.6 Det är huvudsakligen mammors ansvar att se till att barnet/barnen blir klara för dagis/skola på morgonen. _____
- 8.7 Generellt sett bör pappor ha mer auktoritet än mammor i att bestämma vilka fritidsaktiviteter som är lämpliga för barnet/barnen. _____
- 8.8 Det är bättre för kvinnor med barn att inte arbeta utanför hemmet om de inte behöver göra det på grund av ekonomiska skäl. _____
- 8.9 Pappan bör närvara vid förlossnings förberedande kurser med deras gravida partner. _____
- 8.10 Skilda/separerade män bör ha delad vårdnad om deras barn. _____
- 8.11 Pappor bör medverka vid födseln av deras barn. _____
- 8.12 Mammor bör vara mer involverade än pappor i den fysiska omvårdnaden av barnen (som att klä, mata och bada dem). _____
- 8.13 Pappor bör medverka vid föräldramöten. _____
- 8.14 En pappas huvudsakliga ansvar är att ekonomiskt försörja sina barn. _____
- 8.15 Det är viktigt för en pappa att varje dag spendera kvalitetstid (ha tid ensam) med sina barn. _____
- 8.16 Pappor bör närvara vid mödravårdskontroller med sin gravida partner, som exempelvis ultraljudsundersökningar. _____
- 8.17 Pappor bör ha det huvudsakliga ansvaret för att sätta gränser och disciplinera barnen. _____

8.18 Pappan bör vara känslomässigt involverad i sina barn (som att vara vårdande, stödjande och förstående). _____

8.19 Det är huvudsakligen mammans ansvar att byta blöjor. _____

8.20 Det är lika viktigt för en pappa att ge ekonomisk, fysisk och känslomässig omvårdnad till sina barn. _____

8.21 Mammor och pappor bör dela lika vid nattmatning under spädbarnstiden.

8.22 Det är huvudsakligen mammans ansvar att toaletträna barnen. _____

8.23 Mammor och pappor bör jämnt dela ansvaret om att ta hand om ett sjukt barn under natten. _____

8.24 Det är huvudsakligen mammans ansvar att lämna arbetet eller ordna annan lösning när barnet blir sjukt på dagis/skola. _____

8.25 Mammor bör följa sin karriär även om det minskar tiden de kan spendera med sin familj. _____

8.26 Det är viktigare för en pappa att ha en lyckad karriär än att ha en familj med nära band. _____

8.27 Mammor bör ta det största ansvaret för att sätta gränser och disciplinera barnen då de står barnen närmare. _____

8.28 Det är lika viktigt för en mamma att ha en lyckad karriär och en familj med nära band. _____